

ANTRA VIĻUMA, MG. ARCH.
FOTO «LNK INDUSTRIES» ARHĪVS

Daudzdzīvokļu ēkas atjaunošana Alberta ielā 5

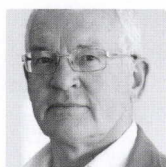
Adrese: Alberta iela 5, Rīga. **Pasūtītājs:** Krievijas Federācijas vēstniecība. **Projektētājs:** «REM PRO», arhitekts Vjačeslavs Kozlovs, autoruzraudzība Ilze Didrihsone. **Restaurācijas projekts:** «Arhitektoniskās izpētes grupa». **Būvnieks:** «LNK Industries», projekta vadītājs Leonīds Berkovs. **Būvuzraugi:** «Būvuzraugi LV». **Apakšuzņēmēji:** «JC», būvkonstrukciju darbi; «RERE MEISTARI», restaurācijas darbi; «Celtiks», fasādes darbi, galvenās fasādes restaurācija; «Target Waterproofing Systems», ēkas nostiprināšana ar injekcijas metodi; «S.A.S Būve», iekšējie apdares darbi; «TOMEX Būve», iekšējie apdares darbi; «STORMANS», dekoratīvie metāla izstrādājumi un kalumi; «REATON, Ltd.», durvis, «Cementa flīzes», vēsturisko flīžu kopijas, «BEA», aizkari, «Gajewski Koka Grīdas», ozolkoka parkets. **Būvniecības un restaurēšanas periods:** 2015. gada oktobris līdz 2017. gada decembris.

Leonīds Berkovs,
«LNK Industries»
projektu vadītājs

Marina Mihailova,
«Arhitektoniskās
izpētes grupas»
arhitekte

**Roberts
Trautmanis,**
būvdarbu vadītājs

Ēka 19. un 20. gadsimta mijā tika būvēta kā īres nams ar desmit dzīvokļiem. Alberta ielas 5 nams ir kā spoguļattēls blakus esošajai ēkai Alberta ielā 3, lai gan ēku plāns un konfigurācija ir atšķirīga, abas fasādes ir vienādas. Pirms atjaunošana īres nams kādu laiku bija stāvējis tukšs bez iedzīvotājiem, jo ēkas vienā spārnā bija ugunsgrēks un ēka bija nonākusi avārijas stāvoklī. 2001. gadā ēkā veiktā fotofiksācija uzrāda 10 foto¹ ar kociņiem, kas aug uz balkoniem, un logiem, kas aizklāti ar kartonu, bet ēka vēl izskatās apdzīvota. Ne pārāk glaimojošu skatu izdevies iemūžināt Google map filmētājiem – pie ēkas,

kas nu jau pilnībā pārklāta ar zaļo sietu, ir pulcējusies Rīgas jūgendstila baudītāju grupa. 2011. gadā ēku iegādājās Krievijas Federācija dienesta dzīvokļu iekārtošanai. Tad arī sākās piecstāvu ēkas atdzimšanas un atjaunošanas plānošana, diemžēl jau no visai bēdīgā stāvokļa.

Atjaunošanas projekta tapšanā bija iesaistīti gan Krievijas vēstniecības dienesta telpu un dzīvokļu plānotāji no Krievijas, gan arhitekti no «REM PRO» un «Arhitektoniskās izpētes grupas». Galvenais būvdarbu veicējs un organizētājs bija būvniecības uzņēmums AS «LNK Industries», un restaurēšanas darbus veica profesionāli no «RE&RE». Veiksmīga sadarbība objektā bijusi arī ar

daudziem partneriem, piemin «LNK Industries» projektu vadītājs Leonīds Berkovs. Jāatzīmē arī objekta konstruktora Andreja Ugrimova ieguldījums, kurš veica apjomīgu darbu autoruzraudzības procesā, savlaikus reaģēja uz problēmām, kas parādījās, un spēja pieņemt tehniski pamatotus un pareizus lēmumus. Tāpat ļoti liela loma no Krievijas Federācijas vēstniecības puses bija galvenajam inženierim Vjačeslavam Sviridovam, kurš kopā ar būvuzraudzības uzņēmumu SIA «Būvuzraugi LV» objekta būvuzrauga Aleksandra Frolova personā aktīvi piedalījās visos rekonstrukcijas posmos un kopā ar ģenerāluzņēmēju AS «LNK Industries» operatīvi pieņēma atbilstošus risinājumus.

Gan pasūtītājs – Krievijas Federācijas vēstniecība –, gan projektētāji un būvnieki apzinājās un respektēja ēkas vērtību un nepieciešamību to maksimāli saglabāt nāka-

majām paaudzēm. Ne viss veicās gludi un tā, kā plānots, bet, sadarbojoties visām iesaistītajām pusēm, tika meklēti labākie risinājumi, iekļaujoties projekta budžetā un termiņos.

ĒKAS BŪVNICĪBAS VĒSTURE

Gadsimtu mijā jeb 1900. gadā Rīgā tiek izveidota 255 metru garā Alberta iela, lai saistībā ar Rīgas 700. jubilejas svinībām godinātu tās dibinātāju bīskapu Albertu. Jaunizveidotajā ielā pirmās uzbūvētās ēkas bija tieši 3. un 5. nams. Citu ēku nodošana ekspluatācijā datēta ar vēlākiem gadiem – no 1901. līdz 1908. Lai arī kopumā Alberta iela tiek saukta par jūgendstila apbūves pērli, tikai deviņas no 13 ēkām iekļautas jūgendstila ēku sarakstā. Arī ēka Alberta ielā 5 tiek pieskaitīta eklektiski dekoratīvajam jūgendstilam. Dažos avotos ēka apzīmētā kā atbilstoša «historisma

stilstikai» un «tipisks vēlā eklektisma paraugs ar visai krāšņi apdarinātu fasādi un bagātu apjomu plastiku»². Ēkas arhitekts ir Frīdrihs Šefels (*Friedrich Scheffel*, 1865–1913). Viņš bija viens no ievērojamākajiem 19. gadsimta beigu Rīgas arhitektiem un būvfirmas «Šēls un Šefels» līdzīpašnieks. Zināmākais šī biroja darbs ir bijušās Krievijas elektrotehniskās sabiedrības «Union» pārvaldes un fabrikas galvenā montāžas ceha ēkas Brīvības gatvē 214 (1899). Elektriķa simbolizē gaismu, tāpēc arī ēkas fasādi rotā Prometeja skulptūra³. Ēkas Alberta ielā 3 un 5 ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis ar vienu kopēju numuru – 7935⁴.

ĒKAS ATJAUNOŠANAS PROJEKTS

Krievijas Federācijai ir vēstniecības visā pasaulē, tāpēc arī ir strikti reglamentēts

vēstniecības darbinieku dzīvokļu lielums, skaits un citi parametri. Pēc ēkas iegādes projektēšanas uzņēmums Krievijā jau bija pārprojektējis lielos dzīvokļus atbilstoši dienesta dzīvokļu nomenklatūrai vēstniecības darbiniekiem. Tas saistīts ar to, ka atbilstoši ieņemamajam amatam darbiniekam tiek apmaksāts noteikta lieluma dzīvoklis. Ja dzīvoklis ir lielāks, darbiniekam pašam par to jāpiemaksā. Tāpēc, protams, katra stāva platība tika sadalīta dažādos dzīvokļos, lai atbilstoši reglamentam darbinieki varētu irēt savam amatam piemērotu dzīvokli.

Nelielas manevra iespējas pieļāva tas, ka vēsturiski katram dzīvoklim ēkā bija divas ieejas, attiecīgi kopā ēkā bija 3 kāpņu telpas. Tomēr arī tas neatrisināja šauro, tumšo gaitēņu problēmu. Latvijas projektētāji no «REM PRO» un «Arhitektoniskās izpētes grupas», gatavojot restaurācijas metu, piedāvāja dzīvokļus palielināt, lai saglabātu vēsturiskos dekorus un telpu proporcijas. Neraugoties uz to, ka tādējādi netiek nodrošināti tikai reglamentētā lieluma

dzīvokli, pasūtītājs piekrita lielākiem dzīvokļiem un izmaiņām projektā.

Ēkas atjaunošanas projekta autors ir Vjačeslavs Kozlovs no «REM PRO». Vēlāk viņa darbu turpināja un autoruzraudzību veica arhitekte Ilze Didrihsone. Savukārt ēkas restaurācijas darbu projektu izstrādāja «Arhitektoniskās izpētes grupas» arhitekte Marina Mihailova. Tā komandā tapa piecstāvu daudzdzīvokļu ēkas ar cokolstāvu projekts. Jaunu atrašanās vietu piemeklēja kāpnēm ēkas spārnos, lai tās apvienotu ar liftu. Lifts ir no sētas puses pievienots arī vēsturiskajai kāpņu telpai. Ēkas platība ir 2932 m², un tajā ir izplānoti 30 dzīvokļi. Dzīvokļu platība ir no 50 līdz 90 kvadrātmetriem. Lai gan dažos no dzīvokļiem pasūtītājs konstatēja, ka virtuves ir salīdzinoši mazas, tomēr tās ir proporcionālas attiecībā uz kopējo plānojumu.

Lai arī pasūtītāja uzdevums nav bijis vienkāršs, restaurācijas arhitekta M. Mihailova atzīst, ka esot bijis ļoti patīkami, ka tiek respektētas ēkas vajadzības un vērtības, nevis tikai iedzīvotāju ērtības vai izmaksas. Dažas lietas esot nācies upurēt, lai citas vērtīgākas varētu realizēt. Pozitīvi bija, ka objektā arī nav bijušas tik unikālas vērtības, kas jārestaurē, neraugoties uz to stāvokli. Kompromiss panākts arī ar zirga staļļa ēku pagalmā. Tā sākotnēji bija paredzēta dzīvokļiem, bet, veicot ēkas izpēti, tika panākta vienošanās, ka ēka tiks nojaukta, jo tās atjaunošana vēsturiskajā izskatā vairs nebija iespējama sliktā tehniskā stāvokļa dēļ.

ATJAUNOŠANAS UN BŪVNICĪBAS DARBI

Kā atsevišķs projekts kādu laiku iepriekš bija veikta jauna jumta uzlikšana visai ēkai, balstot to uz koka konstrukcijām. Sākot

nākamo projekta posmu, ēkas atjaunošanas procesā bija plānots veikt vispārējos celtniecības un apdares darbus, kas iekļautu gan ēkas fasādes un interjera restaurāciju, gan iekšējo un ārējo inženiertīklu izbūvi. Realitātē darbu saraksts papildinājās ar pārsegumu nomaiņu un monolītu pamatu plātnes izveidi.

Ēkas daļā, kurā bija noticis ugunsgrēks un vairākus gadus pa caurumu jumtā lijis lietus, pārsegumu stāvoklis bija katastrofāls. Rezultātā koka sijas bija jānomaina pret metāla dubultā T profila sijām. Apsvērumus, kāpēc neatjaunot koka pārsegumus, bija gan ugunsdrošības prasību izpilde, gan kopējā ēkas konstruktīvā drošība. Otrā ēkas spārnā vecie pārsegumi bija labākā stāvoklī, bet tika izlemts līdzsvarot slodzes un neriskēt ar dažādu svaru pārsegumu atstāšanu dažādās ēkas daļās. Rezultātā visā ēkā ir nomainīti pārsegumi,

kombinējot metāla profilus ar armētām dzelzsbetona plāksnēm.

Pirms pārsegumu atjaunošanas tika pilnībā apsekots ēkas ķieģeļu mūris. Ar mūsdienīgu injekcijas metodi atjaunotas bojātās un saplaisājušās mūra vietas, nodrošinot papildu stiprību vēsturiskajam mūrim. Tad mūrī tika izveidotas atbalsta vietas metāla sijām, lai precīzi sagatavotās sijas ievietotu paredzētajā vietā. Tik tālu viss it kā šķiet vienkārši. Tomēr projekta vadītājs Leonīds Berkovs un atbildīgais būvdarbu vadītājs Roberts Trautmanis vērs uzmanību uz to, ka visi jaunie pārsegumi burtiski rokām uznesti uz to atrašanās vietu. Būvniecības darbi blīvi apbūvētā pilsētvidē ir tiešām pamatīgs izaicinājums arī tad, ja netiek veikti tik grandiozi darbi. Šajā gadījumā nevarēja iebraukt ēkas pagalmā, jo caurbrauktuve pat nelielam transportam ir par zemu. Nelielu ceļamkrānu paneļu

pārvietošanai esot izdevies pagalmā izvietot, bet pārsegumu nomaiņas process bijis tiešām ļoti sarežģīts. Smaga ar jauno pārsegumu kļuva arī ēka, tāpēc papildus tika stiprināti pamati. Ņemot vērā konkrētās vietas grunts stāvokli un jaunās ēkas svaru, tika izlemts izveidot monolītu pamatu plātņi, uz kuras pilnībā balstīsies atjaunotā ēka. Turklāt cokolstāvā, kurā tika veidota pamatu plāksne, saglabātas vēsturiskās mūra velves.

Ēkā izveidota gāzes apkures sistēma, bet energoefektivitātes paaugstināšana nav bijis šī projekta uzdevums. Tāpēc ēkai ir siltināti tikai pamati, bēniņi un iekšējā pagalma fasāde, kā arī fasādēs nomainīti logi, kas nodrošina papildu energoefektivitāti. Sētas fasādē gan ir PVC logi, nevis koka kā galvenajā fasādē, bet tas bijis kompromiss citu uzlabojumu labā.

RESTAURĀCIJAS DARBI

Ēkas restaurācijas projekta autore arhitekte Marina Mihailova uzskaita, ka restaurēta ir fasāde, centrālā kāpņu telpa, dekoratīvie griestu rotājumi interjeros un atsevišķas podiņu krāsnis. Arhitekta arī piemin, ka «RE&RE» meistarū darbs kā vienmēr ir ļoti profesionāls un arī šīs ēkas restaurācijā veiktais Elgas Zariņas vadībā ir uzslavas vērts.

Ēkas fasāde ir pilnībā restaurēta atbilstoši vēsturiskajam izskatam. Fasādes krāsojumam bijuši varianti. Sākotnēji plānots to krāsot tādā pašā krāsā kā blakus esošā Alberta ielas 3 fasāde, bet vēlāk izlemts par labu atšķirīgam krāsojumam. Ielas fasādē esošie logi ir vēsturiskā dalījuma futerlogi, kur ārējā vārtne ir viens stikls, bet iekšējā vārtne stikla pakete.

Ieejas halle un centrālā kāpņu telpa ir restaurēta, atjaunojot vēsturiskās margas, krāsojumu un flīzējumu. Tā kā atsevišķos kāpņu laukumos flīzes bija bojātas, tās tika noņemtas, un, pateicoties labai sadarbībai ar flīžu ekspertu Aldu Melzupi (cementaflīzes.lv), tika atrasts ražotājs, kas izgatavoja tieši tādas flīzes kā viņam nosūtītie vēsturiskie paraugi. Šoreiz flīzes ražotas Vjetnamā, jo citiem ražotājiem nav bijis tik labs cenas un izgatavošanas laika piedāvājums. Vēsturiskie pakāpieni saglabāti centrālajā kāpņu telpā.

Fasādes durvis ir restaurētas, bet dzīvokļu ieejas durvis ir izgatavotas pēc vēsturisko durvju parauga. Tas bija nepieciešams arī ugunsdrošības prasību izpildei. Tāpat arī ielas fasādes logi ir jauni, bet ražoti pēc vēsturisko logu parauga.

Telpās atjaunotās griestu rozetes ir pilnībā restaurētas, trūkstošās daļas izlietas no jauna, tāpat arī citiem griestu dekoriem. Vecie griestu dekori veidoti un pielāgoti jaunajam telpu izkārtojumam. Saglabātās un restaurētās krāsnis un kamīni nav izmantojami apkurei, bet ir būtisks vēsturiskā interjera elements.

LIELISKS REZULTĀTS

Atjaunotā ēka izskatās grezni. Pagalmā ir bērnu laukums, ieklāts bruģis un izveidoti apstādījumi, lai ēkas iedzīvotājiem būtu vieta, kur atpūsties. Interesanti, ka ēkas pagalmā nav paredzēta vieta automašīnām. Tas gan nav saistīts ar to, ka iebrauktuve pagalmā ir pārāk zema. Priekšroka tika dota bērnu laukumam un atpūtas zonai, nevis autostāvvietai. Ēkas cokolstāvā izvietotas dažādas koplietošanas telpas – bibliotēka, tikšanās telpas un

biljarda zāle. Ar dzīvokļa telpu krāsojumiem (interjeru) ir apmierināta arhitekta Ilze Didrihsone, un tos uzteica arī M. Mihailova. Visai intensīvais telpu krāsojums rada telpā šo vēsturiskās ēkas gaisotni. Dzīvokļos ir ozolkoka parkets, gaumīgie salona «Bea» aizkari, kas ir bijis arhitektes veiksmīgs atradums. Radiatori ir izvēlēti jauni, bet pieskaņoti vēsturiskajam interjeram. Šajā projektā arī daļa mēbeļu bija projekta sastāvdaļa, jo vēstniecības darbinieki ierodas dienesta dzīvokļos un viņiem tiek nodrošināts viss vai gandrīz viss dzīvošanai nepieciešamais. **LB**

1 Fotoattēli no Silvija and Pēters Vecrumba mājaslapas, <http://www.latvians.com/index.php?en/Personal/Features-Albertalela/No-05-Alberta/index.ssi>. 2 Jūgendstila centrs <http://www.jugendstils.riga.lv/lat/JugendstilsRiga/ssels/>. 3 Turpat. 4 Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, <http://mantojums.lv/lv/piemineklu-saraksts/>.